

บทคัดย่อ

ภาษาและวัฒนธรรมเสมือนดินน้ำลมและไฟที่มีความสัมพันธ์กัน การเปลี่ยนแปลงของภาษา วัฒนธรรมนั้นไม่สามารถสืบทอดหรือดำรงต่อไปได้ ภาษายังเป็นเครื่องมือสำหรับการร้อยรัดชุมชนและ วัฒนธรรมชุมชน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับภาษาไม่ว่าจะโดยเนื้อในของตนเองหรือเกิดจากภายนอก เช่น นโยบายของรัฐที่มีต่อภาษา เช่น การกีดกันการไม่ให้มีการสอนในระบบการศึกษา ดังเช่นกรณีภาษาเขมร จังหวัดสุรินทร์นั้นเนื่องจากประเทศไทยไม่เคยมีนโยบายด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งรัฐบาลไทยจะแยก ออกจากกัน กระทรวงวัฒนธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมวัฒนธรรมแต่ไม่ได้มีหน้าที่ส่งเสริมภาษานั้นคือการมองทุก สิ่งที่แยกออกจากกันไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน

การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและการล่มสลายของวัฒนธรรมชุมชนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือ การสูญหายของภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นท้องถิ่นอันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐและ แนวความคิดชาตินิยมแบบไทย ที่ไม่ส่งเสริมการรักษาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยผ่านระบบ การศึกษา การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นพิธีกรรมที่ไร้ความหมายและคุณค่า ที่รัฐเลือกที่จะ ส่งเสริมโดยผ่านระบบการศึกษาทั้งในระดับ อำนวยไปสู่ความยากจนเนื่องจากประชาชนไม่มี วิจารณ์ญาณในการใช้เหตุผลที่ถูกต้อง และการเลือกที่จะ “ละเลย” และ “กระทำให้อับอาย” ในความ เป็นชาติพันธุ์ไทยเขมรของรัฐไทยและชุมชนได้นำไปสู่ความล่มสลายของชุมชนและความยากจน ดังเช่นที่ เกิดขึ้นในชุมชนโดยรอบเขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประชากรจากพื้นที่อื่นหลั่งไหลเข้าไปตั้งถิ่นฐานตาม แนวนโยบายการกระทำให้ชาติพันธุ์เจือจางหรือโครงการนิคมสร้างตนเองในสมัยสฤษดิ์ ธนะรัชต์

ในโครงการวิจัย “กระบวนการฟื้นฟูและสืบทอดองค์ความรู้พื้นบ้านผ่านโกลานเขมร กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านสวาย ต.สวาย อ.เมือง จ.สุรินทร์” วัตถุประสงค์การวิจัย ๑) เพื่อศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ของชุมชนและวิถีชีวิตของคนบ้านสวายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ๒) เพื่อศึกษาและสำรวจองค์ความรู้ภูมิ ปัญญาในโกลานของชุมชนสวายที่จารึกด้วยอักษรเขมรและจัดหมวดหมู่ ๓) เพื่อศึกษาคุณค่าและ ความหมายของโกลานเขมรที่มีต่อชุมชนบ้านสวายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ๔) เพื่อศึกษากระบวนการ ฟื้นฟูและสืบทอดองค์ความรู้ และภูมิปัญญาพื้นบ้านในโกลานเขมร ขอบเขตในการศึกษาวิจัย ในด้าน เนื้อหาจะศึกษา บริบทของประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ศึกษา สำรวจ รวบรวมโกลาน และองค์ ความรู้จากโกลาน นำสู่การศึกษาสู่กระบวนการในการฟื้นฟูองค์ความรู้โกลานบ้านสวาย

ในการดำเนินโครงการผลที่เกิดขึ้นนั้น ในเชิงองค์ความรู้ ได้เกิดการรวบรวมโกลานที่มีอยู่ใน ชุมชนบ้านสวาย และจำแนกประเภทไว้เป็นหมวดหมู่ ศึกษาคุณค่าของโกลาน และศึกษากระบวนการ สืบทอดองค์ความรู้โกลานบ้านสวาย ในเชิงพัฒนาได้ดำเนินการสืบสานองค์ความรู้โกลานบ้านสวาย โดย การฟื้นฟูระบบการอ่านภาษาท้องถิ่นบ้านสวาย

อีกด้านหนึ่งในเชิงกระบวนการพัฒนากลับประสบปัญหากับความล้มเหลวในการนำเสนอให้ชุมชน ในระดับกว้างให้ได้มองเห็นคุณค่าของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน เนื่องจากไม่สอดคล้องกับนโยบาย ของรัฐ ซึ่งมีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่น้อยมากสำหรับวัฒนธรรมพื้นเมืองอันนำมาซึ่งความล่มสลายของ

วัฒนธรรมชุมชนบ้านสวายซึ่งเป็นจุดกำเนิดของวัฒนธรรมหลาย ๆ สาขาของจังหวัดสุรินทร์ ความการพยายามที่จะอนุรักษ์อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ไทยเขมรในบ้านสวายด้วยการเรียนรู้คัมภีร์ไบเบิลบันทึกด้วยภาษาและอักษรเขมรที่รวบรวมจากบุคคลต่าง ๆ ภายในชุมชนต้องประสบความล้มเหลวจากการต้านทานและกลไกอำนาจรัฐภายในชุมชนและสื่อมวลชนส่วนกลาง การครอบงำ (Cultural Hegemony) ชุมชนท้องถิ่นที่สยบยอมอิทธิพลของกลุ่มทุนการเมืองภายในตำบล จังหวัด และในระดับประเทศ การไม่กล้าที่จะคิดแตกต่างอันนำไปสู่ “วัฒนธรรมของการจำยอม (Silencing culture)” ของชุมชนและความล่มสลายของวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทยเขมรและสังคมไทยได้กลายเป็นสังคมแห่งการจำยอมและยอมรับในโชคชะตาที่นำเสนอโดยนักการเมืองรวมถึงตัวแทนของอำนาจรัฐ